

Eenzoo is de deels onbegrensde vermenigvuldiging van het eekhoornkje, dat een zuivere vogeldief is, *alleén te wijten* aan de zinneloze uitroeiing van zijn aartsvijand, den edelmarter.

Wanneer toch eindelijk zou de mensch eens gaan inzien, dat hij om *goede* veranderingen te kunnen maken, die noodzakelijk zijn voor zijn cultuur, *kennis* moet hebben van die natuur. Van elk ander onderwerp spreekt het voor ieder van zèlf; alleen schijnt het voor natuurkennis niet op te gaan!! Welke *leek* in onderwijstoestanden en -verhoudingen zal zóó dwaas zijn om een onderwijswet te willen samenstellen of het onderwijs te willen regelen! Maar over de *natuur* wijsneust een ieder mee, oordeelt en veroordeelt; en niet alleen in woorden, maar overal en ten allen tijde zelfs in *daden!* en als men met zoo iemand beproeft te redeneeren, moet hij ten slotte bekennen, dat hij er eigenlijk niets van afweet en nooit in deze zware vakken gestudeerd heeft!

Maar ons land wordt hierin nog verre overtroffen door Afrikaansche toestanden. Daar werd, zooals we in de vervolgen van het stuk van Behn zullen zien, een heele landstreek van zijn schitterende dierenbevolking beroofd op last van de Duitsche regeering omdat men zijn *gekweekte* runderen (!) heette te willen beschermen tegen pest, terwijl bij onderzoek bleek dat er heelemaal geen pest heerschte!!

En thans volgt weer een vervolgstuk op Behn's »Naturerhaltung und Wildmord in Deutsch-Ost-Afrika — ein Kulturskandal« (zie D. L. N. 1 Juli). »Ook in de verstaafgelegen streken zag ik de treurige sporen van de moord- en vernielzucht der Z.-Afrik. Boeren. In de jaren 1907/08 en 1909/10 bevond ik mij voor studie-doeleinden op reis in 't binnenste van de kolonie. Mijn doel bracht mij op 't spoor van alle mogelijke soorten van daar levende groote dieren. Ik ging natuurlijk dáárheen waar ik volgens goede informaties de gewenschte soorten werkelijk zou aantreffen. Gedurende mijn laatste reis kwam ik in 't hart van de Masaisteppe, waar nog volgens deskundige getuigen kortelings groote hoeveelheden olifanten huisden. Maar geen enkel dier was er meer levend te vinden! De Boeren, werd mij gezegd, hadden daar kortelings gejaagd! en uit één enkele kudde werden door hen 60 paar slaglanden buit gemaakt!!! In Umbugwe schoot een boer, die door mijn vertoeven aldaar gelokt was en kort na mijn vertrek verscheen, in 3 weken tijds 9 olifanten en zestien neushorens!

Op een ruimte van slechts weinige K. M².! Een Engelsche beroepsjager schoot in één week in de omstreken van Morogoro een olifant en *negentien* (!) neushorens, behalve vele andere dieren! Een Duitscher, beroepsolifantjager!!, vermoordde in den tijd dat ik bij den Mèruberberg mij ophield, 6 olifanten die door een *plantagebezitter expres, uit liefde voor de natuur, langen tijd reeds beschermd werden, ofschoon ze voor zijn velden werkelijk niet erg nuttig waren!*

En nú komt wel het vreeslijkste staaltje van moordlust dat bestaan kan.....:

»Het vorige jaar werd door het Gouvernement (zou men zoo iets voor mogelijk houden?) bevolen, dat ter bescherming tegen de op Engelsch gebied uitgebroken runderpest (naar men zeide ten minste!) over een streep langs de Engelsche grenzen over een lengte van eenige honderden kilometers en over een breedte van vijftig K. M. *alle* wild uitgemoord moest worden!! Honderden van inboorlingen kwamen onder de wapenen en een wild moorden bracht duizenden en nogmaals-duizenden (vele berichten spreken van 30000 stuks groot wild!) van de edelste en schoonste Afrikaansche dieren om 't leven. Let wel, *geheel zónder nut* gebeurde dat (»ofschoon ik vrees dat er tóch nog menschen op onzen aardbodem te vinden zijn, die dezen »moord« goedkeuren, zegt Behn), want wie zou bij zulke groote verhoudingen ook slechts een K. M². zoo snel »gehéél« van dieren kunnen zuiveren? En al kon het, toch zou de heele maatregel nog totaal doelloos en zinneloos zijn! Vele, vele, kleine niet vernietigde zoogdieren en vogelsoorten zouden immers toch nog de pest hebben kunnen overbrengen! *Dán echter — men hoore en verbaze zich! — kwam uit, dat er heelemaal geen pest was in 't Engelsch gebied!!!* Hoe demoraliseerend zoo iets op ieder werken moet, behoeft geen betoog; en ieder die den aard van een neger kent, zal begrijpen dat het op hem nóg héél wat slechter werkt dan op een blanke. *Het lijkt heusch wel alsof de mensch het eenige levende wezen is zonder moraal en zonder karakter!*

Dordrecht.

P. J. BOLLEMAN VAN DER VEEN.

Verbetering. — Op blz. 300 en 301 der vorige aflevering zijn abusievelijk de bijschriften weggelaten. Deze moeten luiden: Fig. 1 Nestje van *Agrocca brunnea* met opening (bij o). $\frac{1}{3}$ × vergroot. — Fig. 3 (moet zijn Fig. 2) *Pezomachus melanocephalus* Schr., vleugelloos. Sprieten, pooten en legboor gedeeltelijk geteekend. 6 × vergroot. Fig. 2 (moet zijn Fig. 3) *Hemiteles formosus* Desr. Sprieten en pooten gedeeltelijk geteekend. 6 × vergroot. Fig. 4 en 5 Rechter voor- en dito achtervleugel van *Hemiteles formosus*. 9 × vergroot.

Van de reis. 9 Aug. '12. — Op een dag stoomens van Marseille vloog een *Macroglossa* (glasvleugelpijlstaart) aan boord, 's morgens ± half elf. Het is moeilijk aan te nemen, dat een

bij dag zoo uiterst beweeglijke vlinder van dit genus, zich aan boord zou hebben verborgen: dus scheen het dier den vrij grooten afstand van land wel vliegend te hebben afgelegd.

18 Aug. — 's Morgens $\pm$ 10 uur vloog in de golf van Aden een Hop aan boord. Voorzichtig naderde ik den vogel en meende den europeeschen Hop (*Upupa epops*) die ik overigens alleen van gekleurde afbeeldingen ken, te herkennen; is dit mogelijk? Daar deze mededeeling voor de kennis van den trek dezer vogelsoort van belang kon zijn, deel ik 't even mede. Een hopvogel was 't zeker. De vogel zette nu en dan den fraaijen, uit aparte veeren bestaanden hoogen kuif op; grootte $\pm$ van een duif, snavel flauw gebogen.

a/b. S. S. *Tambora*.

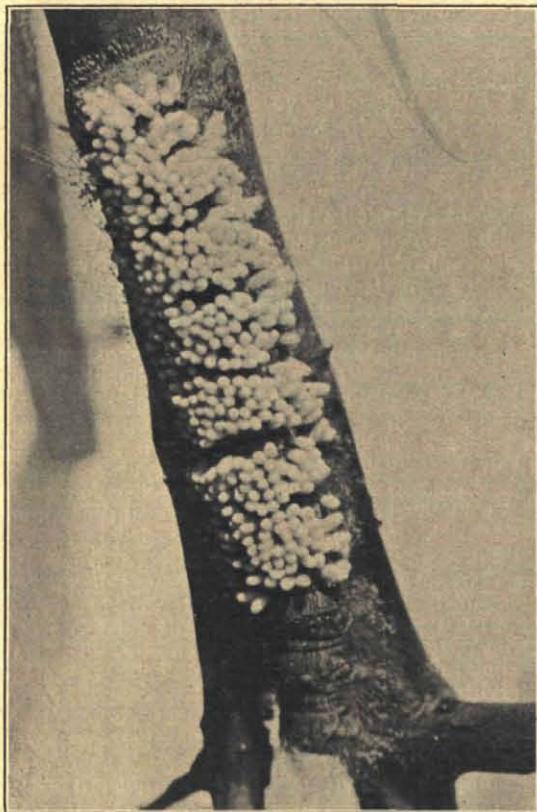
S. LEEFMANS.

Nachtvlinderrups. — Bijgaande foto geeft op ware grootte een rups, die ik tegen den stam van een boom vond, het geheele lichaam is bedekt met poppen van sluipwespen.

Ik telde er niet minder dan 320 stuks. Het is de rups van een nachtvlinder, komt zeer veel voor op rozenstruiken, djoewars, djamboe en andere dergelijke boomen. Den vlinder ken ik niet, daar het mij geen enkele maal gelukt is een pop te verkrijgen en daaruit den vlinder. Steeds verdroogde of rups of pop, hoewel het kweeken van andere soorten vlinders mij best gelukt.

Bandoeng.

J. A. MARONIER.

Natuurhistorische Vereeniging. — Aan de Rijkskweekschool voor Onderwijzers te Deventer is door een twintigtal leerlingen der drie hoogste studiejaren een natuurhistorische vereeniging opgericht, die naar den beroemden Nederlandschen natuuronderzoeker uit de 17de eeuw, Swammerdam, genoemd is.

Het doel is hoofdzakelijk het aankweeken van belangstelling voor en het verspreiden van kennis van de levende natuur wat men zal trachten te bereiken door het houden van excursies en vergaderingen met voordrachten, mededeelingen en demonstraties.

Het bestuur wordt gevormd door: H. R. Hoogenraad, leeraar in natuurkennis, eere-voorzitter, J. Brummelkamp, voorz., F. J. M. Offerijns, 1ste secr., E. A. Muijderman, 2de secr., H. Looman, penn.

Belangstellenden kunnen aan de werkzaamheden der vereeniging deelnemen, door als begunstiger toe te treden, terwijl oud-leden als buitengewone leden, zonder eenige verplichting, aan de vereeniging verbonden kunnen blijven.

J. BRUMMELKAMP, E. A. MUIJDERMAN.

Zwarte Specht. — Verleden Donderdag 10 Oct. in het Ruurlo'sche Broek op een uur afstands van het dorp Ruurlo mij bevindende, vloog zeer dicht langs mij heen een σ *Picus martins* L. Ik had alle tijd om de zeldzame gast te bezien, zoodat ik zelfs kon zien dat het een σ was, met min of meer afgesleten staartpennen. Denkelijk dus een oud exemplaar, dat op den trek verdwaalde. Het zette zich eenigen tijd tegen een wilgenboom, doch liet mij niet toe, nog meer te naderen.

De Steeg.

M. BRANTS.

A A N G E B O D E N :

Ondergeteekende wenscht zijn dubbel exemplaar van »Het Wandelboekje« door E. Heimans en Jac. P. Thijsse te ruilen tegen 60 Verkade's plaatjes »Bonte Weik«. Na inzending ervan ontvangt men het »Wandelboekje« franco. Adres: T. Scheltema, Wilhelminaweg, Wageningen.